

Maa-ameti käsiramaat

Downloaded 23.04.2025

Handbook updated 02.04.2025

Sisukord

1. Aadressiandmete käsiraamatu sihtrühm	3
1.1. uus isu	3
1.2. Mõisted	3
1.3. Õigusaktide loetelu	8
1.4. Lisamaterjale	10
1.5. Selgitusi õigusaktide juurde	10
1.6. Test 2	11
1.7. Viited	11
1.8. Test	11
1.8.1. Age test ee test test	12
1.8.1.1. Taaskasutatav käsiraamatu artikkel	13
1.8.2. Testin dokumente	13
1.8.3. Taaskasutatav käsiraamatu artikkel	13
1.12. PDF Pildid probleem	14
1.12. PDF Pildid probleem	15
1.12. PDF Pildid probleem	17
1.12. PDF Pildid probleem	19
2. Käsiraamatu siduvus	21

1. Aadressiandmete käsiraamatu sihtrühm

Aadressiandmete käsiraamatu sihtrühm on:

- kohalike omavalitsuste teenistujad, kes tegelevad kohanimede ja koha-aadresside määramisega ja muutmisega;
- erinevate andmekogude, registrite ja infosüsteemide haldajad ja registrikannete tegijad, kes tegelevad aadressiandmetega (nt ehitisregistri, rahvastikuregistri, äriregistri pidajad);
- erasektori infosüsteemide haldajad;
- taristu teenuseid (nt elekter, gaas, vesi, side) pakkuvate ettevõtete töötajad, kes tegelevad aadressiandmetega;
- haridusasutused, kus koolitatakse avaliku halduse või infosüsteemide haldamisega tegelevaid spetsialiste;
- avalikus sektoris töötavad inimesed, kelle igapäevatoos on oluline osa kohanimedel ja koha-aadressidel (nt päästeamet, politsei, kiirabi, statistikaamet);
- kinnisvara valdkonnaga tegelevad erasektori töötajad (nt maamõõtjad, notarid, kinnisvaramaaklerid, kinnisvaraarendajad, planeeringute koostajad);
- posti- ja logistikateenustega tegelevad inimesed;
- infotehnoloogia arendajad, kes arendavad aadressiandmeid töötlevat tarkvara;
- kõik inimesed, kes on huvitatud kohanimede ja koha-aadresside valdkonnast.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 01.06.2022

1.1. uus isu

uuendamine2

Pealkiri	Uuendatud
Taaskasutatav käsiraamatu artikkel	02.04.2025
Taaskasutatav käsiraamatu artikkel	02.04.2025

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 23.12.2024

1.2. Mõisted

- **Address** on objekti asukohale osutav kirje või tunnus objekti leidmiseks geograafilises ruumis. Selles raamatus käsitleme üksnes geograafilisi aadresse (vt ka **geograafiline address**).
- **Addressiandmed** on andmed, mille abil kirjeldatakse ning määratakse addressiobjekti asukoht. Sii hulka kuuluvad nii koha-aadressid kui ka näiteks addressiobjekti ruumikuju.
- **Addressiandmete süsteem** (ADS) on organisatsiooniliste, tehniliste ja õiguslike vahendite raamistik, mis tagab addressiobjektide ühese identifitseerimise nii nende asukohas kui ka erinevates andmekogudes ning koha-aadresside määramise ja addressiandmete töötlemise ühtse korralduse. Addressiandmete süsteem on ruumiandmete infrastruktuuri aluseks ja kindlustab andmekogude pidamist.
- **Addressikoht** on:
  - **ehitusseadustiku** (§92 ja 93) tähenduses tee (edaspidi *liikluspind*), mille nime kasutatakse teiste addressiobjektide aadressis. Addressikoha nime võib määrata ka tee lõigule;
  - asulast väiksem maa-ala (edaspidi *väikekoht* - lühend *vkt*), mille nime kasutatakse teiste addressiobjektide aadressis. Väikekohas asuv tee võib olla kasutusel iseseisva addressikohana liikluspinna tähenduses.
- **Addressiobjekt** on maaga seotud objekt, millele on määratud address või millele addressi määramise kohustus või võimalus tuleneb õigusaktist (vt ka **geograafiline addressiobjekt**). Selles raamatus käsitleme peamiselt liikluspindade ja väikekohtade kohanimed määramist ning maaüksuste, hoonete ja hooneosade adresseerimise küsimusi. Addressiobjekti asukoht maa suhtes ei muutu ajas ja seega on sellisel objektil olemas kindel asukoht geograafilises ruumis. Ajalist muutumatust saab muidugi vaadelda suhtelisena inimelu kestust arvesse võttes, sest pikemate ajalõikude (aastasade ja -tuhandete) vältel toimuvad muudatused kõigi objektidega varem või hiljem.
- **Addressisubjekt** on elusolend või ese, mille asukoht on muutuv (nt inimene, loom, lind, auto jne) ja mille asu-, elu-, tegevuskohta jne saab määrata addressiobjekti kaudu, kus see elusolend või ese parajasti asub.
- **Addressitoimingud** on koha-aadressi määramine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine ning koha-aadressiga seotud addressiandmete muutmine. Näiteks kui hoonel ei ole koha-aadressi ning kohaliku omavalitsuse töötaja sisestab koha-aadressi koos vajalike andmetega ADS-i ja kinnitab selle, siis on addressitoiming tehtud ja uus koha-aadress muutub ametlikuks.
- **EHAK** – Eesti haldus- ja asustusüksuste klassifikaator, mis on ette nähtud territoriaalse paiknevuse tähistamiseks. EHAK-isse kantakse maakonnad, omavalitsused (linnad, vallad) ja asustusüksused (külad, alevi, alevikud, vallasisesed linnad ja linnasisesed linnad). EHAK-it haldab Statistikaamet. Kõige värskem info klassifikaatorite kohta on kättesaadav Statistikaameti hallataval **klassifikaatorite nimistu veebilehel**. EHAK muudatused registreeritakse KNR-is ja ADS-is hiljemalt 1 kuu jooksul peale kehtestamist.
- **Eksonüüm** (väliskeelne nimi) – nimi keeles, millel ei ole vastaval alal ametlikku staatust (*Berliin, Varssavi, Viin, Helsingi*).
- **Endonüüm** (sisekeelne nimi) – riigis endas kasutatav kohalik ametlik nimi (*Berlin, Warszawa, Wien, Helsinki/Helsingfors*).
- **Erilisand** on lähiaadressi osa, mis koosneb addressinumbrist (numberlisand) ja vajadusel sellele lisatavast eristavast numbrist või tähest (tähtlisand) ning korteri või muu hooneosa numbrist. Lähiaadress ei või koosneda ainult erilisandist. Näiteks *Pikk tn 23a* puhul on erilisand *23a*, milles omakorda *23* on numberlisand ja *a* on tähtlisand. Lähiaadressi *Masina tn 56/2* puhul on

erilisand 56/2, mis koosneb krundi numbrist ja sellele kaldkriipsu järele lisatud hoonet eristavast numbrist 2.

- **ETAK (Eesti topograafia andmekogu)** – on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, millesse kantakse üldist tähtsust omavate topograafiliste nähtuste ruumiandmed ning andmed, mis kirjeldavad nende nähtuste sisu, suhteid ja konteksti. ETAK-i väljundiks on topograafilised kaardid, mida kasutatakse näiteks **Maa-ameti kaardirakendustes** (hübriidkaart, põhikaart jne).
- **Gazetteer-teenus** – on kas koha- või aadressinimistu veebiteenus, mida pakutakse erinevate kasutusõiguste ja otsingukomplektidega X-tee kaudu ja avalikes kaardirakendustes. Gazetteer-teenuses on ühendatud tekstiline ja ruumilise asukoha otsingumootor võimalikult kiireteks päringuteks. Näiteks kui avada **aadressiandmete kaardirakendus** ja teha seal aadressipäring, siis kasutataksegi vastavat *gazetteer*-teenust, mis võimaldab leitud tulemusi ka kaardil vaadata. Maa-amet pakub kõigile tasuta ka integreeritavat aadressiotsingu teenust **In-ADS**.
- **Geograafiline aadress** (edaspidi *aadress*) on objekti asukohale osutav kirje või tunnus objekti leidmiseks geograafilises ruumis. Tegu on kõige laiemas mõttes aadressiga, mis on määratud füüsilisele reaalmaailma objektile. Geograafilise aadressi mõiste defineerimine on oluline, eristamaks seda aadresside muudest tähendustest. Näiteks kasutatakse mõistet *aadress* tavakeeles samuti võrguaadressi (ka IP-aadress), elektronposti aadressi või informaatikas mäluaadressi tähenduses.
- **Geograafiline aadressiobjekt** (edaspidi *aadressiobjekt*) on maaga seotud objekt, millele on määratud aadress või millele aadressi määramise kohustus või võimalus tuleneb õigusaktist. Seega tegeleme selles raamatus peamiselt maaüksuste, hoonete ja hooneosade (sh korterite) adresseerimise teemadega.
- **Geoportaal (Maa-ameti geoportaal)** on veebileht, mis võimaldab internetikeskkonnas keskset juurdepääsu ruumiandmetele ning nendega seotud teabele ja teenustele. Maa-ameti geoportaal haldab Maa-amet ja selle kaudu saab ligi nii **kohanimerregistri**, **aadressiandmete süsteemi** kui ka paljudele teistele teenustele. Maa-ameti geoportaalil on eelkõige andmed ja teenused, mida haldab Maa-amet või mida haldab Maa-amet koostöös teiste riigiasutustega. Lisaks on Maa-ameti poolt loodud ka **Eesti geoportaal**, mille kaudu on kättesaadavad teenused, mida pakuvad või hakkavad tulevikus pakkuma lisaks Maa-ametile kõik need teabevaldajad, kellel on INSPIRE direktiivist tulenev kohustus teha kättesaadavaks nende poolt hallatavad keskkonnaalased ruumiandmed.
- **In-ADS** on aadressiandmete süsteemi andmeid sisaldav integreeritav aadressiotsingu kasutajaliides, mida on võimalik lihtsalt paigutada erinevatesse veebipõhistesse infosüsteemidesse. Lisaks tavaotsingule on komponendi abil võimalik otsingus leitud vasted salvestada tarbivasse infosüsteemi. In-ADS sisaldab ka kaardikomponenti ning aadressi ja objekti otsing võib olla nii teksti- kui ka kaardipõhine.
- **Hargtäiend** on kohanime täiendav osa, mis eristab korduvaid kohanimed. Näiteks *Suure-Jaani* puhul on hargtäiend *Suure* (samuti *Suur-Kaare* tänav, *Vana-Võidu* alevik jne).
- **Katastriüksus** on katastris iseseisva üksusena registreeritud maatükk (e maaüksus). Katastriüksuste eristamiseks kasutatakse unikaalseid katastritunnuseid, millel on kindel struktuur. Näiteks: 14504:099:0399.
- **Kinnistu** on kinnistusraamatusse iseseisva üksusena kantud: 1) kinnisasi (maatükk); 2) hoonestusõigus; 3) korteriomand; 4) korterihoonestusõigus.
- **Kinnistu nimi (NB! mõiste esineb kahes eri tähenduses)** on:
  - **kinnistusraamatu esimesse jakku (katastriandmetesse) kantud maatüki (katastriüksuse) nimi**, mille määrab kohalik omavalitsus. See nimi on ühtlasi katastriüksuse lähiaadress.

Ühes registriosas võib olla mitu katastriüksust ja igal katastriüksusel võib olla erinev nimi või näiteks tänavajärgne aadress ning ühte registriosasse kantud katastriüksused võivad asuda erinevates haldus- ja asustusüksustes;

- **kinnistusraamatu registriosa pealkirja ossa kantud nimi**, mille määras kuni 2013. aasta 1. juulini kinnistu omanik sõltumatult omavalitsusest ja mis võib kokku langeda ühe või mitme sellesse registriosas kantud maaüksuse lähiaadressiga, kuid ei tarvitse ühegagi kokku langeda. Iga kinnistusraamatusse kantud kinnisasja kohta avatakse iseseisev registriosa ja sellele antakse eraldi number (kinnistu number). Kinnistu registriosa eristamiseks on olemas registriosa number ning avalikus teabelevis kinnistu registriosa nime kasutada ei ole vaja. **Alates 2013. aasta 1. juulist kinnistusraamatu pealkirja ossa uusi kinnistute nimesid ei kanta** (sest [kinnistusraamatu seaduse](#) § 12 punkt 4 muudeti kehtetuks). Varem sisestatud kinnistu nimesid automaatselt tühiseks ei muudeta. Kinnistu omanik saab alates nimetatud kuupäevast muuta kinnistu nime andmevälja üksnes tühjaks.
- **Koha-aadress** on territooriumi haldusjaotuse hierarhiast ja ametlikest kohanimedest lähtuv aadressiobjekti tekstilis-numbriline kirje (nt *Marja maakond, Mustika vald, Seemne küla, Mammu; Taristu maakond, Rongi linn, Piilupardi linnaosa, Siku tn 26*).
- **Kohanimeobjekt** on looduslik või inimtekkeline geograafiline objekt, millele on määratud ametlik kohanimi. Näiteks on kohanimeobjektid jõed, järved, mäed, orud, saared, bussipeatused jne. Aadressisüsteemi seisukohast on kõige olulisemad kohanimeobjektid maakonnad, linnad, vallad, külad, alevid, alevikud, teed, liikluspinnad, väikekohad ja katastriüksused.
- **Kohanimi (e toponüüm)** on geograafilise objekti (nt asula, soo, mere, jõe vm) nimi. Kohanimeobjektile õigusaktiga määratud nimi või kohanimenõukogu otsusega kinnitatud nimi on **ametlik kohanimi**. Nimeobjektile saab olla ainult üks ametlik kohanimi ja mõnel juhul ka üks ametlik rööpnimi (näiteks Tuksi / Bergsby küla). Kui objektile on kasutusel veel nimesid, siis need on **mitteametlikud kohanimed**. Näiteks Haanja vallas asub järv, mille ametlik nimi on *Mäe-Tilga järv*, aga rahvasuus on kasutusel ka mitteametlik nimi *Valgejärv*.
- **Liigisõna** on kohanime koostisosa, mis tähistab nimeobjekti liiki, nt *tänav, linn, mägi, saar* (*Kullerkupu tänav, Pirita jõgi, Karksi küla* jne). Maaüksuste, talude ja hoonete korral on liigisõna juurdemõeldav ja seda üldjuhul ei kirjutata ametlikesse registritesse ega kaartidele. Näiteks *Männiku talu* asemel määratakse ja registreeritakse katastriüksuse nimena *Männiku*, samal katastriüksusel asuv elamu registreeritakse ehtisregistris samuti nimega *Männiku*, mitte *Männiku elamu*.
- **Liikluspind** on [ehitusseadustiku](#) (§ 92 ja 93) tähenduses tee (nt tänav, allee, põik jne), mille nime kasutatakse teiste aadressiobjektide aadressis. Aadressikoha nime võib määrata ka tee lõigule (vt ka [aadressikoht](#)).
- **Lähiaadress** on koha-aadressi osa, mis koosneb väikekoha olemasolul selle nimest koos liigisõna ja erilisandiga (*Vikerkaare vkt 3*), aadressiobjekti nimest (*Raja*) või liikluspinna nimest, liikluspinna liigisõnast ja erilisandist (*Kuuse tn 10*). Ka väikekohas võib olla omakorda liikluspindasid, sel juhul on lähiaadressiks väikekoha nimi, liikluspinna nimi ja erilisand (*Päikese vkt, Pilve tn 4*).
- **Maaüksus (maatükk)** on maa- või veeala piiritletud osa. Maaüksus ei pruugi olla katastris registreeritud. Kui maaüksus registreeritakse katastris, siis nimetatakse teda katastriüksuseks.
- **Nimetus** on kohanimi ilma liigisõna ja hargtäiendita (nt *Pärna allee, Sõpruse puiestee*).
- **Normaliseeritud koha-aadress** on koha-aadressi struktuurielementidest (e. komponentidest) koosnev ja ärireeglitele vastav tekstiline aadress. Andmekogudes on sageli sisestatud vabatekstilisi aadresse, millest inimene saab küll aru, kuid masintöötlusel võib ilmneda probleeme. Näiteks pisike kirjaviga (*Tartu* asemel *Tatru*) või struktuurielementide vales järjekorras esitamine

(*Mustivere küla, Muuga tee 1, Viljandimaa*) ei ole inimese jaoks üldjuhul probleem, kuid andmekogudes peavad andmed vastama kindlatele reeglitele, et neid saaks automaatselt töödelda. Selleks viiakse nad normaliseeritud kujule (kindlas järjekorras, standardse kirjapildiga, kõrvaldatakse liigsed tühikud ning standardiseeritakse kirjavahemärkide ja lühendite kasutus). Näiteks aadress *Aia 16, Tallinn* on normaliseeritud kujul: *Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Aia tn 16*.

- **Ortofoto** on maapinna georefereeritud kujutis, mis on talletatud satelliitidel või lennuvahenditel asuvate sensorite abil. Ortofotosid saab vaadata Maa-ameti [geoportaal](#) X-GIS-i kaardirakendustes, olemas on metainfo pildistamise aja kohta ning on võimalik võrrelda eri ajal tehtud fotosid. Maa-amet pakub ka lennukilt tehtud **kaldfotosid**, mida on alates 2006. aastast kokku kogutud üle 1,28 miljoni (2017. aasta seisuga). Fotod on tehtud Maa-ameti kaardistuslendude ajal, mis toimuvad igal aastal ortofotode ja kõrgusmodelite tootmiseks (vt [fotoladu](#)).
- **Paralleelaadressid** on ühele aadressiobjektile määratud mitu koha-aadressi, mis on üksteise suhtes võrdsed. Näiteks võib olla tänavanurgal asuval maaüksusele määratud paralleelaadressid mõlema tänava järgi: *Pikk tn 10 // Pargi tn 3*. Paralleelaadresse võib määrata üksnes vajaduse korral (majal on mitu peast erinevatelt tänavatelt, maaüksusel asub mitu elamut, sama liikluspinna ääres asub pikem hoone, millel on samalt liikluspinnalt mitu peasissekäiku). Põliste talunimedega säilitamiseks on võimalik määrata maaüksuse paralleelaadressiks ka nimi (*Kase tn 5 // Kõrboja*), kuid hoone aadressis sellisel juhul nime kasutada ei saa. (vt ka [Paralleelaadress](#)).
- **Pühendusnimi** on kellegi mälestuseks või austuseks määratud kohanimi, nt *Oskar Lutsu tänav*. Pühendusnimede hulka ei ole soovitatav kasutusmugavuse tõttu väga suureks paisutada. Lugupeetud inimeste austamiseks on palju teisigi võimalusi.
- **Riiklik kohanimeregister (KNR)** on register, mille pidamise eesmärk on Eesti kohanimede kohta teabe kogumine ja selle registreerimine, töötlemine ja säilitamine ning kasutajatele kättesaadavaks tegemine. Vastutav töötaja on Maa-amet, volitatud töötaja Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus. (KNR-iga saab tutvuda avalike rakenduste kaudu: [kaardirakendus](#) ja [päringurakendus](#)).
- **Ruumiaadress** on aadressiobjekti arvutuslik (analüütiline) aadress, mis saadakse aadressiobjekti ruumikujude ja haldus- ning asustusüksuste ruumikujude analüüsimisel. Ruumiaadress koosneb haldus- ja asustusüksuste nimedest koos liigisõnadega ning vastavatest ruumilise osakaalu protsentidest 0,01% täpsusega.
- **Ruumiandmed** on andmed, sealhulgas andmekogudes hallatavad andmed, mis otseselt või kaudselt osutavad konkreetsele asukohale või geograafilisele alale, ja mis kirjeldavad ruumiobjektide asukohta (sh koha-aadress), omadusi ja kuju geograafilises ruumis.
- **Ruumikuju** on ruumiobjekti geomeetiline kuju. Ruumiandmekogus ei ole näiteks mitte maja ise, vaid andmekogus hoitakse tema ruumikuju (tavakasutaja jaoks on ruumikuju nt hoone kujutis kaardil).
- **Ruumiobjekt** on konkreetse asukoha või geograafilise alaga seotud reaalmaailma nähtuse abstraktne kujutis (nt kaardil kujutatud tee).
- **Rööpnimi** on erandjuhtudel määratav teine kohanimi (nt külanimi *Aulepa / Dirslätt*). Nimeobjekt, mis ei ole haldusüksus, tänav ega väljak, võib olla kaks ametlikku nime, millest üks on põhi- ja teine rööpnimi. Rööpnime määramiseks peab kohalik omavalitsus taotlema nõusolekut riigihalduse ministrilt. Minister teeb otsuse pärast seda, kui on saanud arvamuse kohanimenõukogult.
- **Talu** on tavaliselt ühele perekonnale kuuluv elupaik ja väike maamajand, mis hõlmab maavalduse

koos eluhoonete, abihoonete, nii majandatavate (aed, põllud, karjamaad, heinamaad, mets) kui ka mittemajandatavate kooslustega (nt soo, ka osa metsa) koos nende elanikega (sealhulgas kodu- ja metsloomadega). Talu võib olla naturaalmajanduslik või spetsialiseeruda mõne põllumajandus-, loomakasvatus- või aiandussaaduse tootmisele. Tänapäeval on paljud talud spetsialiseerunud turismile. Mõningatel juhtudel nimetatakse taluks ka suuremat äriettevõtet, mille tegevus ei ole enam eelkirjeldatuga kooskõlas, vaid on tunduvalt laiem (nii territooriumi, töötajate arvu kui ka tegevusvaldkondade osas), sel juhul on pigem tegu äriettevõtte nimega, mille nime kasutamine on juba palju laiem ega ole seotud kindla kohaga. Üldiselt on tänapäeva talu käsitletav nii majandusüksuse kui ka kindla kohanimeobjektina. Segaduste vältimiseks jäetakse liigisõna *tal* ametlikest kohanimedest välja. Tavasuhtluses ja nt kirjaümbrikutel võib seda julgesti kasutada. Samas tuleb arvestada, et kaugeltki mitte kõiki hajaasustuses olevaid majapidamisi ei saa automaatselt nimetada taludeks.

- **Unikaalaadress** on koha-aadress, mille tekstilis-numbriline kuju on unikaalne samaliigiliste unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide hulgas. Mitmel sama liiki unikaalaadressi nõudval aadressiobjektil ei või olla sama koha-aadress (näiteks ei või olla sama aadress kahel elamul) (vt ka **Unikaalaadress**).
- **Unikaalaadressi nõudega ala** (UN-ala) on olemasolev või kavandatud selgelt piiritletav tiheasustusega või kompaktse asustusega ala. UN-alade piire haldab Maa-amet aadressiandmete süsteemis ja nendel aladel asuvad maaüksused peavad olema unikaalse koha-aadressiga (üldjuhul peavad alal olema määratud liikluspinnad või väikekohad).
- **Väikekoht** on asulast väiksem maa-ala (nt paik, kant, piirkond, keskus, aiandusühistu, suvilaühistu, garaažiühistu jne), mille nime kasutatakse teiste aadressiobjektide aadressis (nt *Vikerkaare vkt 8*). Väikekohas asuv tee võib olla kasutusel iseseisva aadressikohana liikluspinna tähenduses. Väikekoha lühend on *vkt* (vt ka **aadressiobjekt**).
- **X-GIS** on avatud standarditele tuginev terviklik ja laiendatav kaardiserver, mille baasfunktsionaalsusele saab vastavalt vajadusele konfigurereida juurde lisavõimalusi, lisada uusi andmekihte ja koostada **kaardirakendusi**. X-GIS-is on realiseeritud nii **aadressiandmete** kui ka **kohanimerregistri** kaardirakendused.
- **X-tee** on Eesti riigi põhilisi andmebaase ühendav andmevahetuskiht. **Aadressiandmete süsteemi** ja **kohanimerregistri** andmete kohta on loodud suur hulk erinevaid X-tee teenuseid nii andmete tarbijatele kui ka andmete esitajatele (vt ka **ADS-i X-tee teenused**).

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.3. Õigusaktide loetelu

- **Aadressiandmete süsteem** – 1. juulil 2021. a jõustus hetkel kehtiv **Keskkonnaministri** 16. juuni 2021. a määrus nr 32 "Aadressiandmete süsteem" (edaspidi *ADS-i määrus*), mis sätestab aadressiandmete süsteemi, sealhulgas koha-aadresside määramise ja esitamise, aadressiandmete töötlemise ja aadressiteenuste osutamise ühtsed põhimõtted. Nimetatud määrusega kehtestatud muudatustega saab tutvuda **seletuskirjas**. Aadressiandmete süsteemi

haldamisega tegeleb Maa-ameti aadressiandmete osakond (vt [seletuskiri](#)).

- **Keeleseadus** – vastu võetud 23.02.2011. a (RT I, 18.03.2011,1), jõustunud 1.07.2011. a. Seaduses reguleeritakse eesti keele ja võõrkeelte kasutamist suulises ja kirjalikus asjaajamises, avalikus teabes ja teeninduses, eesti viipekeele ja viibeldud eesti keele kasutamist, eesti keele oskuse nõudeid ja hindamist, seaduses ja seaduse alusel sätestatud nõuete täitmise riiklikku järelevalvet ning vastutust seaduse nõuete rikkumise eest.

Keeleseaduse § 3 määratleb eesti keele staatuse:

(1) *Eesti riigikeel on eesti keel.*

(2) *Eesti viipekeel on iseseisev keel ning viibeldud eesti keel on eesti keele esinemiskuju.*

(3) *Riik toetab eesti keele piirkondlike erikujude (edaspidi murdekeel) kaitset, kasutamist ja arendamist.*

Keeleseadusest tulenevalt peavad Eesti koha-aadressid vastama eesti keele reeglitele, samuti peab vastama reeglitele õigusaktide sõnastus. Koha-aadressides ja kohanimeses on lubatud kasutada murdekeelseid sõnu, sest ka murded on eesti keele osa.

- **Eesti kirjakeele normi rakendamise kord** – Vabariigi Valitsuse 9. juuni 2011. a määrus nr 71. Eesti Keele Instituut annab nõu kirjakeele normi kohta ning on kohanimese asjus eksperdihinnanguid andev ja tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus. Kui kellelgi on kahtlusi, kas määratav kohanimi või koha-aadress vastab keeleliselt nõuetele, siis on võimalik pöörduda seisukoha saamiseks Eesti Keele Instituudi poole.
- **Kohanimeseadus** – vastu võetud 5.11.2003. a (RT I 2003, 73, 485), jõustunud 1.07.2004. a. Kohanimeseadus reguleerib Eesti kohanimese määramist ja kasutamist ning selle üle järelevalve tegemist.
- **Kohanimese eestikeelsuse kindlakstegemise kord** – Vabariigi Valitsuse 22. juuni 2004. a määrus nr 226.
- **Kohanime vormistamise ja kasutamise kord** – riigihalduse ministri 15.01.2016. a määrus nr 2.
- **Riikliku kohanimeregistri pidamise põhimäärus** – vastu võetud Keskkonnaministri 07. detsembri 2020. a määrusega nr 57, jõustunud 11.12.2020. a.
- **Nimeteadusliku usaldusasutuse määramine** – Vabariigi Valitsuse 07.03.2005. a korraldus nr 124, mille kohaselt määratakse nimeteaduslikuks usaldusasutuseks Eesti Keele Instituut. Eesti Keele Instituut annab nõu kirjakeele normi kohta ning on kohanimese asjus eksperdihinnanguid andev ja tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus. Kui kellelgi on kahtlusi, kas määratav kohanimi või koha-aadress vastab keeleliselt nõuetele, siis on võimalik pöörduda seisukoha saamiseks **Eesti Keele Instituudi poole**.
- **Kohanimese transkribeerimist ja translitereerimist reeglitava tähetabeli kehtestamine** – haridus- ja teadusministri 20. novembri 2008. a määrus nr 64, millega kinnitatakse tähetabel Eesti kohanime kirjutamiseks vene tähestikus. Eesti kohanime kirjutamisel muus mitteladina tähestikus, mille kohta tähetabel puudub, on nimekuju fikseerimise aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse (EKI) ekspertis.
- **Haldusmenetluse seadus** – vastu võetud 6.06.2001. a (RT I 2001, 58, 354), jõustunud 1.01.2002. a. Haldusmenetluse seadus on suunatud isiku õiguste kaitse tagamisele ühtlase, isiku osalust ja kohtulikku kontrolli võimaldava haldusmenetluse korra loomise teel.
- **Avaliku teabe seadus** – vastu võetud 15.11.2000. a (RT I 2000, 92, 597), jõustunud 1.01.2001. a.
- **Maakatastriseadus** – vastu võetud 12.10.1994. a (RT I 1994, 74, 1324), jõustunud 8.11.1994. a

(v.a § 3, mis jõustus 1.01.1995. a).

- **Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus** – vastu võetud 22.02.1995. a (RT I 1995, 29, 356), jõustunud 27.03.1995. a, osaliselt 1.09.1995. a.
- **Asustusüksuse liigi, nime ja lahkmejoonte määramise alused ja kord** – vastu võetud Vabariigi Valitsuse 25. novembri 2004. a määrusega nr 335 (RT I 2004, 82, 550), jõustunud 05.12.2004. a.
- **Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus** – vastu võetud 2.06.1993. a (RT I 1993, 37, 558), jõustunud vastavalt §-le 67.
- **Ehitusseadustik** – vastu võetud 11.02.2015. a (RT I, 05.03.2015, 1), jõustunud 1.07.2015. Ehitusseadustik reguleerib ehitise kavandamist, ehitamist, kasutamist ja korrashoidu ning ehitisregistri pidamise põhialuseid. Seadustik sätestab muuhulgas ka tee suhtes esitatavad nõuded, tee omaniku ja liikleja õigused ja kohustused ning vastutuse liiklusohutusnõuete rikkumise eest, reguleerib teehoiu, tee kasutuse ja kaitse korraldamist ja rahastamist ning inimeste ja keskkonna kaitset liiklusest tulenevate ohtude eest. Muuhulgas reguleerib ehitusseadustik ka teede tähistamist siltide ja suunaviitadega.
- **Ruumiandmete seadus** – vastu võetud 17.02.2011. a (RT I, 28.02.2011, 2), jõustunud 10.03.2011. a.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.4. Lisamaterjale

2.2.1. Selgitusi õigusaktide juurde

2.2.2. ADS-i haldussüsteemi tehniline dokumentatsioon

2.2.3. Soovitused kohanimedele kohta

2.2.4. Soovitused katastriüksuste nimede kohta

2.2.5. Viiteid internetiallikatele

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.5. Selgitusi õigusaktide juurde

- **ADS-i määruse seletuskiri** – avab **aadressiandmete süsteemi** määruse sätteid, andes lisaselgitusi ja näiteid.
- **Digitaalsete halduspiiride tekkelugu** – selgitav materjal, millest saab ülevaate, kuidas haldus- ja

asustusüksuste piirid on tekkinud ning viited õigusaktidele, mis reguleerivad haldus- ja asustusüksuste piiride muutmist.

- **Ruumiandmete seaduse seletuskiri** – avab ruumiandmete seaduse sätteid, andes lisaselgitusi.
- **Kohanimeseaduse ja kinnistusraamatu seaduse muutmise seletuskiri** - annab selgitused 2013. aasta märtsis tehtud muudatustele kohanimeseaduse ja kinnistusraamatu seaduse sätetes.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.6. Test 2

test

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.7. Viited

2.1. Õigusaktide loetelu

2.2. Lisamaterjale

2.2.1. Selgitusi õigusaktide juurde

2.2.2. ADS-i haldussüsteemi tehniline dokumentatsioon

2.2.3. Soovitused kohanimedele kohta

2.2.4. Soovitused katastriüksuste nimede kohta

2.2.5. Viiteid internetiallikatele

2.3. Keelenõu saab Eesti Keele Instituudist

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 23.12.2024

1.8. Test

viimased uuendused

Pealkiri	Uuendatud
Taaskasutatav käsiraamatu artikkel	02.04.2025
Taaskasutatav käsiraamatu artikkel	02.04.2025

Sissejuhatav tekst testinaqwsqwsqws

Akordioni pealkiri

Ava kõik

Test 1

Test

Test 2

Test

Test 21

Test 3

Test

Test 31

Test 32

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.8.1. Age test ee test test

test

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 23.12.2024

1.8.1.1. Taaskasutatav käsiraamatu artikkel

Taaskasutatav käsiraamatu artikkel hoopis teise sisuga

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 02.04.2025

1.8.2. Testin dokumente

[soidukijuhi_vasimus_ja_tahlepanematus_liikluses_aruanne.pdf](#) | 2.63 MB | pdf

[2022.02.26_Juhis logode asendamiseks.pdf](#) | 403.27 KB | pdf

[VP 2.0 Setting up content sharin.pdf](#) | 259.62 KB | pdf

[soidukijuhi_vasimus_ja_tahlepanematus_liikluses_aruanne.pdf](#) | 2.63 MB | pdf

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.8.3. Taaskasutatav käsiraamatu artikkel

Taaskasutatav käsiraamatu artikkel

1.12. PDF Pildid probleem

Lisan pildi (kummikud) läbi tekstilõigu (meedia).

Lisan pildi (kummipaad) komponent "Media item"

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.12. PDF Pildid probleem

Lisan pildi (kummikud) läbi tekstilõigu (meedia).

Lisan pildi (kummipaata) komponent "Media item"

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.12. PDF Pildid probleem

Lisan pildi (kummikud) läbi tekstilõigu (meedia).

Lisan pildi (kummipaata) komponent "Media item"

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

1.12. PDF Pildid probleem

Lisan pildi (kummikud) läbi tekstilõigu (meedia).

Lisan pildi (kummipaati) komponent "Media item"

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.09.2024

2. Käsiraamatu siduvus

test

BOLDINA

test

test

test

test

TEST

test

test

test

test

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 19.02.2025